

UZASADNIENIE

Decyzją z 16.09.2021 r. o ponownym ustaleniu wysokości emerytury rolniczej, Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Oddział (...) w Ł., rozpoznając wniosek z dnia 8.09.2021 r., przyznał E. P. (1) prawo do emerytury rolniczej od dnia 1.10.2021 r. w kwocie przysługującej do wypłaty 1021,09 zł miesięcznie. Rolniczy organ emerytalny podał, że emerytura rolnicza składa się z części składkowej i części uzupełniającej, których wysokości od dnia 1.10.2021 r. wynoszą:

część składkowa 253,41 zł,

do ustalenia części składkowej przyjęto:

- 1) 5,13 lat opłacania składki na Fundusz Emerytalny (...) w okresie od 1.07.1977 r. do 31.12.1982 r. po 1% emerytury podstawowej za każdy rok,
- 2) 20,08 lat podlegania ubezpieczeniu emerytalno – rentowemu po dniu 31.12.1990 r. po 1% emerytury podstawowej za każdy rok,
- 3) Wskaźnik wymiaru części składkowej wynosi 0,25;

część uzupełniająca 942,68 zł

wskaźnik wymiaru części uzupełniającej wynosi 0,93.

Łącznie emerytura rolnicza wynosi 1196,09 zł, a do wypłaty jest kwota 1021,09 zł miesięcznie.

(decyzja k. 124 akt KRUS)

Odwołanie od powyższej decyzji wniosła ubezpieczona, reprezentowana przez męża, zaskarżając ją w całości. Zakwestionowanej decyzji odwołująca zarzuciła:

- 1) naruszenie przepisów prawa procesowego tj. art. 107 Kodeksu postępowania administracyjnego (dalej k.p.a.) w zw. z art. 52 ust. 1 ustawy z 20.12.1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (dalej u.s.r.) w zw. z art. 123 ustawy z 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (dalej s.u.s.) w zw. z art. 124 ustawy z 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (dalej e.r.FUS), z uwagi na fakt, iż wydanie skarżonej decyzji nie powołano żadnej podstawy prawnej jej wydania, decyzja nie zawiera uzasadnienia faktycznego i prawnego, zawiera błędne pouczenie o odwołaniu od decyzji, nie wskazano faktów, które organ uznał za udowodnione, nie wskazano dowodów, na których się organ oparł, nie wyjaśniono podstawy prawnej decyzji z przytoczeniem przepisów prawa;
- 2) podanie fałszywej podstawy faktycznej wydania decyzji, tj. wniosku ubezpieczonej z 8.09.2021 r. kierowanego do Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (dalej KRUS), podczas gdy ubezpieczona nie składała nigdy takiego wniosku o ponowne ustalenie wysokości emerytury rolniczej, co rodzi uzasadnione podejrzenie popełnienia przestępstwa;
- 3) naruszenie prawa materialnego, tj. 114 ust.1 e.r.FUS, poprzez wydanie decyzji o ponownym ustaleniu wysokości emerytury rolniczej (de facto decyzji o obniżeniu emerytury), podczas gdy w sprawie zakończonej prawomocną decyzją nie przedłożone zostały nowe dowody i nie zostały ujawnione nowe okoliczności istniejące przed wydaniem prawomocnej decyzji, które by organowi nie były znane przed wydaniem prawomocnej decyzji oraz nie zaistniały żadne inne przesłanki, które by miały wpływ na ponowne ustalenie prawa do świadczenia lub jego wysokości;
- 4) naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 2 Konstytucji RP i art. 52 ust. 1 u.s.r. w związku z art. 123 s.u.s. w związku z art. 8 § k.p.a. poprzez ich niezastosowanie i w konsekwencji naruszenie ogólnej zasady zaufania obywatela

do Państwa, wynikające z zasady demokratycznego państwa prawnego, zasad, słuszności i sprawiedliwości społecznej oraz zasad współżycia społecznego;

5) naruszenie przepisów prawa procesowego, tj. w art. 130 k.p.a. w zw. z art. 52 ust. 1 u.s.r. w zw. z art. 123 s.u.s. w zw. z art. 124 e.r.FUS, poprzez jego niezastosowanie i wykonanie decyzji, tj. wypłaty emerytury rolniczej w obniżonej wysokości na podstawie skarżonej decyzji z 12.10.2021 r., przed upływem terminu do wniesienia odwołania od decyzji;

6) naruszenie przepisów prawa procesowego, tj. art. 461 §2 Kodeksu postępowania cywilnego (dalej k.p.c.), poprzez błędne pouczenie, iż od skarżonej decyzji przysługuje ubezpieczonej odwołanie do Sądu Okręgowego w Sieradzu, podczas gdy sądem właściwym do wniesienia odwołania jest Sąd Okręgowy w Łodzi;

7) naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 5 k.c. poprzez jego niezastosowanie prowadzące do naruszenia zasad słuszności i sprawiedliwości społecznej a także zasad współżycia społecznego;

8) naruszeniu zasad ogólnych k.p.a., tj. art.6, art.7, art. 8 §1, art. 9, art. 10, art. 11, poprzez nieprzestrzeganie przez organ rentowy zasady praworządności, zasady pogłębiania zaufania obywateli do organów państwa, brak jawności postępowania, nieinformowanie ubezpieczonej o okolicznościach faktycznych i prawnych, nie poinformowaniu o przysługujących ubezpieczonej jako stronie uprawnieniach, nie informowaniu o zebranych dowodach w postępowaniu, uniemożliwienie zapoznania się z aktami postępowania i uniemożliwienie wypowiedzenia się co do zebranych dowodów, nie zapewnienie czynnego udziału ubezpieczonej w postępowaniu, nie wyjaśnienie ubezpieczonej przesłanek, którymi się kierował organ rentowy.

W konkluzji do powyższych zarzutów odwołująca wniosła o:

1) uchylenie zaskarżonej decyzji w całości i uznanie, iż nadal obowiązuje prawomocna decyzja o przyznaniu emerytury rolniczej z dnia 2.03.2021 r, Znak:15/GE/09238764-2, ewentualnie zaś w przypadku, gdy Sąd Okręgowy w Łodzi uzna się za niewłaściwy do uchylenia decyzji lub stwierdzenia jej nieważności w związku z naruszeniem przepisów k.p.a. przekazanie sprawy w tym zakresie do właściwego sądu administracyjnego;

2) uznanie, że zaskarżona decyzja została wydana z rażącym naruszeniem prawa, bez podstawy prawnej i na podstawie nieprawdziwej podstawy faktycznej i winę za to ponosi organ rentowy,

3) zabezpieczenie powództwa na podstawie art. 730 k.p.c. poprzez nakazanie organowi rentowemu wypłaty emerytury E. P. (1) w kwocie ustalonej prawomocną decyzją o przyznaniu emerytury rolniczej z dnia 2.03.2021 r.;

4) zasądzenie od organu rentowego kosztów postępowania według norm przepisanych.

(odwołanie k. 3-10)

W odpowiedzi na odwołanie pozwany rolniczy organ emerytalny wniósł o jego oddalenie, podtrzymując w całości stanowisko merytoryczne i jednocześnie akcentując, że ani błędne podanie w decyzji, że została wydana na skutek rozpoznania wniosku ubezpieczonej zamiast prawidłowo, że została wydana z urzędu, ani też błędne pouczenie o możliwości odwołania się do Sądu Okręgowego w Sieradzu zamiast prawidłowo do Sądu Okręgowego w Łodzi nie wpływa na merytoryczną ocenę jej prawidłowości.

(odpowiedź na odwołanie k. 17-18)

W piśmie procesowym z 18.03.2022 r. (data nadania - k. 34) strona odwołując podtrzymała odwołanie i sformułowane na jego poparcie zarzuty, a dodatkowo wniosła o zobowiązanie pozwanego do wykazania, że zaskarżona decyzja została wydana przez osobę upoważnioną przez Prezesa KRUS, a także o zawieszenie postępowania na podstawie art. 177 §1 pkt 1 k.p.c. do czasu prawomocnego zakończenia postępowania w sprawie o podleganie ubezpieczeniu społecznemu rolników w okresie od 1.04.2002 r. do 30.06.2002 r. przez wnioskodawczynię toczącej przed Sądem Okręgowym w Łodzi za sygn. VIII U 2664/21, której wynik może mieć wpływ na rozstrzygnięcie niniejszej sprawy.

(pismo procesowe strony odwołującej k. 29-33)

Postanowieniem z 1.04.2022 r. Sąd Okręgowy oddalił wniosek odwołującej o zabezpieczenie powództwa na podstawie art. 749 k.p.c.

(postanowienia k. 44)

W piśmie procesowym z 11.04.2022 r. pozwany rolniczy organ emerytalny podtrzymał dotychczasowe stanowisko, a także wyjaśnił, że pracownica P. KRUS w Z. była osobą upoważnioną do wydania zaskarżonej decyzji z 16.09.2021 r., na potwierdzenie czego złożył stosowne upoważnienie.

(pismo procesowe pozwanego k. 46-47)

W piśmie procesowym z 9.05.2022 r. (data nadania k. 54) pełnomocnik odwołującej poparł odwołanie w całości zarzucając, że zaskarżona decyzja została wydana przedwcześnie wobec czego winna zostać uchylona.

(pismo procesowe strony odwołującej k. 51-53)

W piśmie procesowym z 23.05.2022 r. (data nadania k. 58) pozwany rolniczy organ emerytalny podtrzymał dotychczasowe stanowisko w sprawie, a z ostrożności procesowej wniósł o zawieszenie postępowania na podstawie art. 177 §1 pkt 1 k.p.c. do czasu rozstrzygnięcia sprawy o podleganie E. P. (1) ubezpieczeniu społecznemu rolników toczącej obecnie przed Sądem Apelacyjnym w Łodzi za sygn. III AUa 486/22, a przed Sądem I instancji - Sądem Okręgowym w Łodzi, za sygn. akt VIII U 2664/21.

(pismo procesowe pozwanego k. 56-57)

W piśmie procesowym z 6.06.2022 r. pełnomocnik odwołującej sprecyzował ostatecznie stanowisko w sprawie w ten sposób, że wniósł o uchylenie zaskarżonej decyzji na podstawie art. 477¹⁴ § 2¹ k.p.c. i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania organowi rentowemu z uwagi na to, iż decyzja została wydana z rażącym naruszeniem przepisów o postępowaniu przed organem rentowym, zarzucając przedwczesność jej wydania.

Jednocześnie pełnomocnik odwołującej oświadczył, że nie wyraża zgody na zawieszenie postępowania na podstawie art. 177 §1 pkt 1 k.p.c. do czasu prawomocnego zakończenia postępowania w sprawie o podleganie ubezpieczeniu społecznemu rolników w okresie od 1 kwietnia 2002 r. do 30 czerwca 2002 r. przez E. P. (1) toczącej się przed Sądem Apelacyjnym w Łodzi sygn. akt III AUa 486/22.

(pismo procesowe strony odwołującej k. 61-64)

Postanowieniem z 13.06.2022 r. Sąd Okręgowy zawiesił postępowanie w sprawie na podstawie art. 177 §1 pkt 1 k.p.c.

(postanowienie k. 70)

Na skutek zażalenia odwołującej Sąd Apelacyjny w Łodzi postanowieniem z 8.08.2022 r., sygn. III AUz 107/22, uchylił w/w postanowienie.

(zażalenie k. 77, postanowienie k. 88)

Na ostatnim terminie rozprawy z 9.01.2023 r. strony podtrzymały zajęte w sprawie stanowiska.

(stanowiska stron – e-prot. z 9.01.2023 r.: 00:01:57)

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Odwołująca - E. P. (1) urodziła się (...) (okoliczność niesporna)

Wnioskodawczyni w okresie 1.03.2002 r. – 30.06.2002 r. była zatrudniona w Przedsiębiorstwie (...) sp. z o.o. w K., w pełnym wymiarze czasu pracy, na stanowisku specjalisty. W okresie tego zatrudnienia podlegała ubezpieczeniom społecznym, lecz składek nie odprowadzono.

(świadcstwo pracy – k. 52 akt KRUS, poświadczenie dla celów świadczeń emerytalno – rentowych k. 54 akt KRUS)

Odwołująca złożyła w dniu 18.02.2021 r. do KRUS wniosek o emeryturę rolniczą. W tym samym dniu złożyła w KRUS m.in. świadectwo pracy, z którego wynikało jej zatrudnienie w (...) sp. z o.o. w K. w okresie 1.03.2002 r. – 30.06.2002 r. w wymiarze pełnego etatu, ze wskazaniem, że w okresie zatrudnienia pracownik podlegał ubezpieczeniu społecznemu i nie odprowadzono składek. Z protokołu przyjęcia dokumentów wynika, że dokumenty potwierdzające jej ubezpieczenie w ZUS przyjęto na wyraźną prośbę wnioskodawczyni. W tym samym dniu ubezpieczona podpisała kwestionariusz osobowy, z którego wynikały okresy ubezpieczenia, w tym okres 1.03.2002 r. – 30.06.2002 r.

(wniosek - k. 2 akt KRUS, protokół k. 1 akt KRUS, kwestionariusz dotyczący okresów podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników oraz okresów podlegających zaliczeniu do tego ubezpieczenia k. 8 akt KRUS, świadectwo pracy k. 52 akt KRUS)

Prawomocną decyzją rolniczego organu emerytalnego z 2.03.2021 r. wnioskodawczyni nabyła prawo do emerytury rolniczej od dnia 1.02.2021 r. w kwocie przysługującej do wypłaty 1.065,88 zł. W tej decyzji ustalono dla E. P. (1):

część składkową, która stanowi 25,46 % podstawowej emerytury, wskaźnik wynosi 0,25 - k. 80), czyli $25,46\% \times 972,40$ - (kwota emerytury podstawowej obowiązująca od 1.03.2020 r. do 28.02.2021 r.) = 247,57 zł,

część uzupełniającą, która stanowi 92,50 % podstawowej emerytury, wskaźnik wynosi 0,93), czyli $92,50\% \times 972,40$ - (kwota emerytury podstawowej obowiązująca od 1.03.2020 r. do 28.02.2021 r.) = 899,47 zł,

razem emerytura brutto 1.147,04 zł.

Kwotę świadczenia poddano waloryzacji w myśl przepisów art. 48a ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, która od dnia 1.03.2021 r. polega na podwyższeniu kwoty świadczenia w wysokości przysługującej w dniu 28.02.2021 r. wskaźnikiem waloryzacji ustalonym zgodnie z art. 89 ustawy z 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2021 r., poz. 291), wynoszącym 104,24%, nie mniej niż o kwotę 50 zł.

W efekcie do emerytury brutto 1.147,04 zł doliczono przysługującą kwotę 50 zł, co dało 1.197,04 zł. Kwotę 50 zł rozdysponowano w następujący sposób:

część składkowa 247,57 zł + 10,59 zł = 258,16 zł,

część uzupełniająca 899,47 zł + 39,41 zł = 938,88 zł.

Tak ustalona kwota emerytury jest niższa od najniższej przysługującej od 1.03.2021 r., wobec czego kwota emerytury rolniczej dla E. P., zgodnie w art. 48 ust. 2a ustawy z 20.12.1990 r. o ubezpieczeniu społecznemu rolników (Dz. U. z 2021 r. poz. 266), została podwyższona do najniższej emerytury, tj. do kwoty 1.250,88 zł.

(decyzja z 2.03.2021 r. k. 81 akt KRUS)

W dniu 8.09.2021 r. KRUS otrzymał informację z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. o przyznaniu wnioskodawczyni prawa do emerytury znak (...) od dnia 1.07.2021 r. na podstawie decyzji ostatecznej z 6.09.2021 r., w której do ustalenia prawa i wysokości emerytury z FUS nie uwzględniono okresów podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników.

(informacja z ZUS wraz z decyzją z ZUS z 6.09.2021 r. - k. 108-109 akt KRUS)

W dniu 14.09.2021 r. Prezes KRUS wydał wobec E. P. (1) decyzję o ustaniu ubezpieczenia społecznego rolników w okresie od 1.04.2002 r. do 30.06.2002 r. ze względu na zatrudnienie odwołującej na umowę o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy.

W uzasadnieniu rolniczy organ rentowy podniósł, że ubezpieczona w okresie podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników wykonywała pracę na podstawie umowy o pracę od 1.03.2002 do 30.06.2002 r. i z tego tytułu podlegała ubezpieczeniu społecznemu. O tym fakcie nie powiadomiła KRUS, mimo ciążącego obowiązku w tym zakresie. W związku z tym ustało ubezpieczenie społeczne rolników w okresie 1.04.2002 r. – 30.06.2002 r. oraz obowiązek opłacania składek na to ubezpieczenie za II kw. 2002 r.

(decyzja z 14.09.2021 r. k. 114 akt KRUS, zaświadczenie dotyczące okresów podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników – k. 115-122 akt KRUS)

Wyrokiem z 8.02.2022 r. Sąd Okręgowy w Łodzi, sygn. VIII U 2664/21, po rozpoznaniu sprawy wnioskodawczyni E. P. (1) przeciwko Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Oddział (...) w Ł. o podleganie ubezpieczeniu społecznemu rolników na skutek odwołania wnioskodawczyni od w/w decyzji z dnia 14.09.2021 r., znak (...) - PU.402.680.2021, oddalił odwołanie. W pisemnych motywach tego rozstrzygnięcia Sąd podał, że z ustalonych w sprawie faktów wynika, iż organ rentowy mógł wszcząć postępowanie dotyczące podlegania ubezpieczeniom rolniczym, po uzyskaniu dokumentu w postaci świadectwa pracy, a więc do ujawnienia się nowej okoliczności faktycznej o okresie w/w zatrudnienia pracowniczego, o której wcześniej, mimo prawidłowego pouczenia o ciążącym na wnioskodawczyni obowiązku, skarżąca nie powiadomiła KRUS.

(okoliczność niesporna, a nadto znana Sądowi z urzędu – dane z systemu Sędzia 2, a także wyrok wraz z uzasadnieniem k. 98 i nast.)

Wyrokiem z 23.01.2023 r. Sąd Apelacyjny w Łodzi po rozpoznaniu w postępowaniu drugoinstancyjnym za sygn. III AUa 486/22 apelacji wnioskodawczyni od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi z 8.02.2022 r., sygn. VIII U 2664/21, oddalił apelację ubezpieczonej.

(wyrok k. 130)

Przed odwołaniem się przez wnioskodawczynię decyzji z 14. (...), pozwany rolniczy organ emerytalny wydał w dniu 16.09.2021 r. z urzędu (błędnie wskazując, że na wniosek ubezpieczonej) zaskarżoną w n/n postępowaniu decyzję znak (...) - 2 o ponownym ustaleniu wysokości emerytury rolniczej od 1.10.2021 r. w kwocie 1.196,09 zł brutto w związku z uzyskaniem w dniu 8.09.2021 r. w/w informacji z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. o przyznaniu wnioskodawczyni prawa do emerytury od 1.07.2021 r. na podstawie decyzji ostatecznej z dnia 6.09.2021 r. W kwestionowanej w n/n sprawie decyzji uwzględniono również korektę okresów podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników, okresów podlegających zaliczeniu oraz wysokości opłaconych składek dokonaną przez Kasę w wyniku wydanej E. P. (1) decyzji o ustaniu ubezpieczenia społecznego rolników z dnia 14.09.2021 r. w okresie od 1.04.2002 do 30.06.2002 r. z tytułu zatrudnienia na umowę o pracę w pełnym wymiarze, lecz korekta ta nie miała większego wpływu na wskaźnik części składkowej emerytury, bowiem nadal wynosi 0,25 emerytury podstawowej (część składkowa obecnie wynosi 25,21 % - k. 123 akt KRUS, a wcześniej wynosiła 25,46%). Wpływ na zmniejszenie wysokości emerytury rolniczej wnioskodawczyni miał natomiast fakt nabycia przez nią prawa do emerytury w ZUS, ponieważ suma obu świadczeń przekracza kwotę najniższej emerytury określonej w obowiązujących przepisach, wobec czego pozwany organ rolniczy uznał, że wobec odwołującej nie ma zastosowania ust. 2a art. 48 na podstawie, którego dotychczasowa emerytura rolnicza była wypłacana, lecz art. 48 ust. 2b pkt 1 ustawy o u.s.r. Rolniczą emeryturę ubezpieczonej wyliczono w zaskarżonej aktualnie decyzji w następujący sposób:

-część składkowa $0,25 \times 1.013,63$ (emerytura podstawowa od 1.03.2021 r.) = 253,41 zł,

-część uzupełniająca $0,93 \times 1.013,63$ (emerytura podstawowa od 1.03.2021 r.) = 942,68 zł, razem 1.196,09 zł brutto.

W zaskarżonej obecnie decyzji pozwany rolniczy organ emerytalny błędnie pouczył wnioskodawczynię, że przysługuje jej możliwość złożenia odwołania do Sądu Okręgowego w Sieradzu zamiast prawidłowo do Sądu Okręgowego w Łodzi.

(decyzja z 16.09.2021 r. k. 124 akt KRUS)

Kwestionowana w niniejszej sprawie decyzja z 16.09.2021 r. została wydana przez prawidłowo do tego upoważnioną pracownicę KRUS.

(upoważnienie nr 516/2021 Prezesa KRUS - k. 48)

Powyższy stan faktyczny został odtworzony na podstawie powołanych dokumentów, których wartości dowodowej nie kwestionowała żadna ze stron, a i Sąd nie znalazł powodów by czynić to z urzędu. W istocie spór ma wyłącznie charakter prawny, co będzie przedmiotem rozważań w dalszej części uzasadnienia.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie podlega oddaleniu.

Wstępnie podkreślić należy, że w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych przedmiot rozpoznania w myśl art. 476 § 2 w związku z art. 477⁹ k.p.c. wyznacza w pierwszej kolejności przedmiot decyzji organu rentowego zaskarżonej do sądu ubezpieczeń społecznych, a w drugiej - zakres odwołania od tej decyzji. Rozpoznając odwołanie od decyzji organu rentowego, sąd ubezpieczeń społecznych rozstrzyga o jego zasadności w granicach wyznaczonych z jednej strony zakresem samego odwołania, a z drugiej treścią zaskarżonej decyzji (zob. wyroki SN z 14.03.2013 r., I UK 555/12, z 23.04.2010 r., II UK 309/09, z 8.02.2010 r., III UK 75/09, z 9.09.2010 r., II UK 84/10 oraz z 7.03.2006 r., I UK 195/05).

Zasadniczym celem postępowania odwoławczego nie jest przeprowadzenie kontroli postępowania przed organem rentowym, lecz merytoryczne rozstrzygnięcie o żądaniach stron. Wady decyzji administracyjnych, spowodowanych naruszeniem przepisów postępowania administracyjnego, w zasadzie nie są przedmiotem postępowania w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych. Sąd rozpoznając odwołanie może i powinien dostrzegać jedynie takie wady formalne decyzji administracyjnej, które decyzję tę dyskwalifikują w stopniu odbierającym jej cechy aktu administracyjnego, jako przedmiotu odwołania (zob. uchwały SN: z 21.11.1980 r., III CZP 43/80; z 27.11.1984 r., III CZP 70/84; z 21.09.1984 r., III CZP 53/84).

Stwierdzenie takiej wady następuje jednak tylko dla celów postępowania cywilnego i ze skutkami dla tego tylko postępowania. W niniejszej sprawie taka sytuacja nie zachodziła.

Odnosząc się do żądania skarżącego dotyczącego uchylenia zaskarżonej decyzji należy wskazać, że rodzaje rozstrzygnięć w sprawie z zakresu ubezpieczeń społecznych zostały wskazane w art. 477¹⁴ k.p.c.

Uchylenie zaskarżonych decyzji na podstawie art. 477¹⁴ § 2¹ k.p.c. i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania pozwanemu organowi, nie jest możliwe w realiach badanej sprawy, albowiem skarżona decyzja nie została wydana z rażącym naruszeniem przepisów o postępowaniu przed ZUS.

W ocenie Sądu badana decyzja zawiera wszystkie przewidziane prawem elementy, a zatem może zostać poddana kontroli sądowej. Uzasadnienie faktyczne i prawne stanowi integralną część tej decyzji i jego zadaniem jest wyjaśnienie rozstrzygnięcia, zarówno stronie, jak i sądowi kontrolującemu zgodność z prawem rozstrzygnięcia organu.

Co również istotne, organ rentowy - wbrew stanowisku strony skarżącej - uwzględnił cały materiał dowodowy, jakim dysponował w postępowaniu przedsądowym, a przy tym pozwany w zaskarżonej decyzji uzasadnił, według Sądu, jasno swoje zdanie, a w szczególności to, które i na jakiej podstawie uznał pewne fakty za prawdziwe i jakie wywiódł z nich skutki prawne.

Mając na uwadze zarzuty odwołującej dotyczące naruszenia przepisów KPA przy wydawaniu zaskarżonej decyzji z 16.09.2021 r. Sąd zważył, że w niniejszej sprawie ewentualne naruszenia procedury administracyjnej nie miały takiego charakteru, że mogłyby wpłynąć na ważność zaskarżonej decyzji.

Sąd powszechny, w ramach wniesionego odwołania i po przeprowadzeniu postępowania dowodowego, jest w stanie samodzielnie ocenić wartość merytoryczną tej decyzji.

Wprowadzona do k.p.c. możliwość uchylecia decyzji organu rentowego w trybie art. 477¹⁴ § 2¹ kpc nie może zmierzać do sparaliżowania postępowania przed sądem powszechnym poprzez kwestionowanie stosowania procedury administracyjnej. W uzasadnieniu projektu zmian kodeksu postępowania cywilnego podano przykłady wad decyzji, które projektodawca określił jako rażące. Należą do nich, w zakresie treści: brak oznaczenia stron, niewskazanie sposobu obliczenia świadczenia lub składki; sposobu wydania: wydanie przez osobę nieuprawnioną; i postępowania je poprzedzającego: bez podstawy prawnej lub przedwcześnie - bez zachowania terminów lub przesłanek wydania (zob. uzasadnienie projektu zmian k.p.c.2019) (por. J. May, Kodeks postępowania cywilnego. Koszty sądowe w sprawach cywilnych. Dochodzenie roszczeń w postępowaniu grupowym. Przepisy przejściowe. Komentarz do zmian, WKP 2020). Brak podstaw zatem, by każde (ewentualne) uchybienie należy potraktować jako rażące w rozumieniu art. 477¹⁴ § 2¹ kpc.

W realiach n/n sprawy według Sądu nie zachodził przypadek przedwczesności wydania decyzji z 16.09.2021 r., albowiem wśród złożonych przez wnioskodawczynię wraz z wnioskiem o emeryturę rolniczą dokumentów było świadectwo pracy potwierdzające jej zatrudnienie pracownicze w (...) sp. z o.o. w K. w okresie 1.03.2002 r.– 30.06.2002 r. w wymiarze pełnego etatu, wnioskodawczyni temu nie negowała, ale sama wprost podała tenże okres zatrudnienia w kwestionariuszu o okresach jej ubezpieczenia załączonym do w/w wniosku o rolniczą emeryturę. Nadto z dokumentów KRUS-owskich wynika, że odwołująca nie informowała rolniczego organu emerytalnego o tym zatrudnieniu na bieżąco, mimo ciężącego na niej takiego obowiązku prawnego, o którym była prawidłowo pouczona przez KRUS. Nie ulega żadnej wątpliwości, że gdyby E. P. (1) zgodnie z ustawowym obowiązkiem informacyjnym ciężącym na rolniku wynikającym w art. 37 ust. 1 ustawy o u.s.r. ujawniła w KRUS fakt zatrudnienia pracowniczego, którego dotyczyła decyzja z 14.09.2021 r. to zostałaby ona wyłączona z ubezpieczenia społecznego rolników na bieżąco. Organ rentowy o tym fakcie otrzymał informację dopiero w dniu 18.02.2021 r., tj. w dacie złożenia przez skarżącą wniosku o emeryturę, czyli po 18 latach. Prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Łodzi w sprawie VIII U 2664/21, który był poddany kontroli instancyjnej w postępowaniu apelacyjnym przez Sąd Apelacyjny w Łodzi, potwierdzono w sposób wiążący (zgodnie z art. 365 k.p.c.) dla Sądu w niniejszej sprawie poprawność decyzji KRUS z 14.09.2021 r. Podkreślić jednak wyraźnie należy, że decyzja z 14.09.2021 r. miała jedynie charakter deklaratoryjny, nie zaś kształtujący, czyli jedynie potwierdziła określoną sytuację prawną skarżącej wobec ujawnienia nowych faktów.

Kończąc część poświęconą rozważaniom na temat stawianych przez ubezpieczoną w odwołaniu zarzutów naruszenia przepisów kpa przez pozwanego, wskazać należy, że mimo iż słusznie powódka zarzucała, że rolniczy organ rentowy błędnie podał w skierowanym do niej pouczeniu siedzibę sądu, do którego przysługuje odwołanie, to jednak błąd ten nie wpłynął negatywnie na uprawnienia procesowe wnioskodawczyni, ani też nie miał on z oczywistych względów wpływu na ocenę merytorycznej poprawności zaskarżonej decyzji. Podobnie nie miał też znaczenia dla takiej oceny zarzut błędnego podania w badanej decyzji, że została wydana na wniosek ubezpieczonej zamiast prawidłowo z urzędu przez pozwanego. W/w wady badanej decyzji nie są z pewnością rażące w rozumieniu art. 477¹⁴ § 2¹ k.p.c., wobec czego nie mogą stanowić powodu do uchylecia decyzji na tej podstawie, a wreszcie nie można ich także rozważać w kontekście znamion przestępstwa określonego w art. 271 § 1 k.k.

Całkowicie chybiony okazał się także zarzut dotyczący wydania zaskarżonej decyzji przez osobę nieuprawnioną, wobec złożenia do akt przez pozwanego stosownego upoważnienia wydanego dla pracownicy KRUS przez Prezesa KRUS.

Przechodząc do oceny merytorycznej rozpoznawanego odwołania Sąd zważył, że zgodnie z art. 44 ust. 2 ustawy z 20.12.1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (tj. Dz.U. z 2021 r. poz. 266 ze zm.), prawo do świadczeń z

ubezpieczenia lub ich wysokość ustala się ponownie na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu na zasadach określonych w przepisach emerytalnych.

Zgodnie z art. 52 ust. 1 w/w ustawy, w sprawach nieuregulowanych w ustawie stosuje się odpowiednio przepisy ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych.

W świetle art. 114 ust. 1 ustawy z 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. z 2021 r., poz. 291 ze zm.) w sprawie zakończonej prawomocną decyzją organ rentowy, na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu, uchyla lub zmienia decyzję i ponownie ustala prawo do świadczeń lub ich wysokość, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji zostaną przedłożone nowe dowody lub ujawniono nowe okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość.

Zgodnie z art. 134 ust. 3 w/w ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, jeżeli powstaną okoliczności uzasadniające zmniejszenie wysokości świadczeń, wstrzymanie wypłaty świadczeń następuje poczynając od miesiąca, w którym została wydana decyzja o wstrzymaniu wypłaty w przypadkach, o których mowa w ust. 1 pkt 1-4, albo od następnego miesiąca, jeżeli wcześniejsze wstrzymanie wypłaty nie było możliwe.

Zaskarżona decyzja z dnia 16.09.2021 r. została wydana z urzędu na skutek poinformowania rolniczego organu emerytalnego przez ZUS o wydaniu decyzji ostatecznej przyznającej wnioskodawczyni emeryturę z FUS, w której do ustalenia prawa i wysokości emerytury nie uwzględniono okresów rolniczego ubezpieczenia, a także na skutek zweryfikowanych okresów ubezpieczenia rolniczego ubezpieczonej w decyzji z 14.09.2021 r. ze względu na ujawnienie w wyniku złożenia wniosku o rolniczą emeryturę nowych faktów dotyczących jej zatrudnienia pracowniczego.

Sąd w świetle ustalonych okoliczności stwierdził, że zaskarżona decyzja z 16.09.2021 r. jest prawidłowa i w całości odpowiada obowiązującemu prawu.

Przede wszystkim wskazać należy, że pozwany prawidłowo ustalił w badanej decyzji wysokość rolniczego świadczenia emerytalnego dla wnioskodawczyni.

W myśl art. 24 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, emerytura rolnicza składa się z części składkowej i części uzupełniającej, ustalonych zgodnie z art. 25 i 26. Dla każdej z tych części ustala się wskaźnik wymiaru.

Zgodnie z art. 25 ust. 1 w/w ustawy, część składkową ustala się przyjmując po 1% emerytury podstawowej za każdy rok podlegania ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu, z uwzględnieniem ust. 2-7. Niepełne lata przelicza się odpowiednio, z uwzględnieniem art. 21a. W myśl ust. 2 pkt 1, 2 i 4 cytowanego przepisu do liczby lat, o których mowa w ust. 1, dolicza się liczbę lat: podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników indywidualnych i członków ich rodzin w okresie od dnia 1 stycznia 1983 r. do dnia 31 grudnia 1990 r.; prowadzenia gospodarstwa rolnego lub pracy w gospodarstwie rolnym w okresie od dnia 1 lipca 1977 r. do dnia 31 grudnia 1982 r., za który była opłacana składka na Fundusz Emerytalny (...); prowadzenia gospodarstwa rolnego lub pracy w gospodarstwie rolnym - bez podlegania innemu ubezpieczeniu społecznemu - po ukończeniu 16 roku życia, przypadających przed dniem 1 lipca 1977 r., jednak nie wcześniej niż 25 lat przed spełnieniem warunków nabycia prawa do emerytury rolniczej lub renty inwalidzkiej rolniczej. Część uzupełniająca wynosi 95% emerytury podstawowej, jeżeli liczba lat przyjęta do ustalenia części składkowej, lecz bez uwzględnienia skutków art. 25 ust. 3, jest mniejsza od 20; przy każdym pełnym roku od 20 lat część uzupełniająca zmniejsza się o 0,5% emerytury podstawowej. Część uzupełniająca nie może wynosić mniej niż 85% emerytury podstawowej, a suma części uzupełniającej i części składkowej nie może być mniejsza od emerytury podstawowej.

Sąd zważył także, że zgodnie z art. 33 ust. 2 w/w ustawy, w razie zbiegu prawa do emerytury lub renty przysługującej na podstawie ustawy z prawem do emerytury lub renty z innego ubezpieczenia społecznego, uprawnionemu wypłaca się jedno wybrane przez niego świadczenie, z zastrzeżeniem ust. 4.

Jednakże w art. 33 ust. 2 a tej ustawy przewidziano, że przepisu ust. 2 nie stosuje się do osób uprawnionych jednocześnie do emerytury rolniczej oraz do emerytury przyznanej na podstawie art. 24 ust. 1, art. 24a lub art. 184 przepisów emerytalnych.

W zaskarżonej decyzji KRUS poprawnie uwzględniono korektę okresów podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników, okresów podlegających zaliczeniu oraz wysokości opłaconych składek. Korekta okresów podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników była wynikiem wydanej dla E. P. (1) deklaratoryjnej decyzji o ustaniu ubezpieczenia społecznego rolników z dnia 14.09.2021 r. w okresie od 1.04.2002 r. do 30.06.2002 r. z tytułu zatrudnienia na umowę o pracę w pełnym wymiarze (k. 114, 115-122 akt KRUS). Prawidłowość tej decyzji została prawomocnie przesądzona i nie podlega już badaniu w n/n sprawie zgodnie z art. 365 k.p.c. KRUS obliczając ponownie rolniczą emeryturę w decyzji z 16.09.2021 r. bezbłędnie uwzględnił korektę okresów podlegania ubezpieczeniu rolników w przypadku wnioskodawczynie, która jednak miała niewielkie znaczenie, bowiem nadal wynosi 0,25 emerytury podstawowej (część składkowa obecnie to 25,21% -k. 123 akt KRUS, a wcześniej 25,46%).

Sąd zważył, że przepis art. 48 w/w ustawy, wskazuje sposób wyliczenia świadczenia rolniczego. Stanowi on, że wysokość świadczenia lub jego określonej części ustala się za pomocą wskaźnika wymiaru, jeżeli przewiduje to ustawa lub jeżeli wysokość ta pozostaje w stałym stosunku do wysokości emerytury podstawowej, a świadczenie nie ma charakteru jednorazowego. Świadczenie, którego wysokość jest ustalona za pomocą wskaźnika wymiaru, wypłaca się w kwocie odpowiadającej iloczynowi tego wskaźnika i aktualnej emerytury podstawowej (tak art. 48 ust. 1 i 2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników).

W dalszej części tego artykułu postanowiono, że jeżeli wysokość świadczenia ustalonego w sposób określony w ust. 1 jest niższa od kwoty najniższej emerytury określonej w przepisach emerytalnych, wysokość takiego świadczenia podwyższa się z urzędu do tej kwoty. Przepisu tego nie stosuje się jednak do emerytury lub renty rolniczej z ubezpieczenia pobieranej w zbiegu z emeryturą lub rentą z innego ubezpieczenia społecznego, jeżeli suma tych świadczeń przekracza kwotę najniższej emerytury określonej w przepisach emerytalnych (tak art.48 ust. 2a i 2b pkt 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników).

Zacytowany powyżej przepis jednoznacznie wskazuje, że w przypadku pobierania emerytury z innego ubezpieczenia społecznego, wysokości emerytury wyliczonej na podstawie wskaźnika wymiaru nie podwyższa się do wysokości minimalnej emerytury. Wysokość emerytury rolniczej ustalona w badanej decyzji z dnia 16.09.2021 r. została wyliczona zgodnie z obowiązującymi przepisami i jest prawidłowa. Zmiana wysokości emerytury nastąpiła przede wszystkim w związku z uzyskaniem przez rolniczy organ rentowy informacji o przyznaniu wnioskodawczynie emerytury przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Suma obu świadczeń przekracza bowiem kwotę najniższej emerytury określonej w przepisach. Odwołująca zresztą nie negowała temu. W tym stanie rzeczy pozwany rolniczy organ emerytalny słusznie uznał, że w przypadku odwołującej zastosowanie ma art. 48 ust. 2 b pkt 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników. Tym samym zaskarżona decyzja z 16.09.2021 r. w pełni odpowiada obowiązującemu prawu.

Mając na uwadze wszystkie poczynione wyżej rozważania, Sąd Okręgowy oddalił odwołanie, o czym orzekł na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.